

Het aantal instromers en gediplomeerden aan Brabantse hbo-opleidingen in zorg en welzijn blijft groeien. De inspanningen van werkgevers en onderwijsinstellingen lonen. Aan een aantal mbo-opleidingen zien we de instroom en het aantal gediplomeerden achterblijven.

We zetten de belangrijkste conclusies rondom zorg- en welzijnsopleidingen op een rij: wat is de ontwikkeling van het aantal instromers en gediplomeerden in mbo en hbo? Sluit deze ontwikkeling aan op de vraag vanuit de arbeidsmarkt?

	Instroom mbo					Gediplomeerden mbo				
	2015	2018	2019	2015-2019	2018-2019	2015	2018	2019	2015-2019	2018-2019
Zorg										
Helpende (2)	731	1.207	1.319	80,4% ↑	9,3% ↑	764	601	702	-8,1% ↓	16,8% ↑
Verzorgende (3)	1.507	1.436	1.308	-13,2% ↓	-8,9% ↓	1.302	898	882	-32,3% ↓	-1,8% ↓
Verpleegkundige (4)	1.051	1.505	1.485	41,3% ↑	-1,3% ↓	643	773	770	19,8% ↑	-0,4% ↓
Doktersassistent (4)	213	203	198	-7,0% ↓	-2,5% ↓	162	170	149	-8,0% ↓	-12,4% ↓
Totaal zorg	3.503	4.351	4.310	23,0% ↑	-0,9% ↓	2.871	2.442	2.503	-12,8% ↓	2,5% ↑
Welzijn										
Maatschappelijke Zorg (3)	356	264	147	-58,7% ↓	-44,3% ↓	311	153	183	-41,2% ↓	19,6% ↑
Maatschappelijke Zorg (4)	728	816	941	29,3% ↑	15,3% ↑	706	512	461	-34,7% ↓	-10,0% ↓
Pedagogisch Werk (3)	412	495	376	-8,7% ↓	-24,0% ↓	309	182	179	-42,1% ↓	-1,6% ↓
Pedagogisch Werk (4)	887	1.378	1.608	81,3% ↑	16,7% ↑	382	270	371	13,1% ↑	37,4% ↑
Sociaal Werk (4)	292	482	537	83,9% ↑	11,4% ↑	272	168	236	-13,2% ↓	40,5% ↑
Totaal welzijn	2.675	3.435	3.609	34,9% ↑	5,1% ↑	1.926	1.285	1.430	-25,8% ↓	11,3% ↑
Totaal	6.178	7.786	7.919	28,2% ↑	1,7% ↑	4.797	3.727	3.933	-18,0% ↓	5,5% ↑

Instroom mbo

Observaties over Noord-Brabant:

- Het aantal instromers in de mbo-zorgopleidingen is het afgelopen jaar gedaald.
- Binnen de zorgopleidingen is alleen de instroom in de opleiding Helpende gestegen.
- De instroom in de niveau 3 opleidingen is gedaald binnen zowel zorg als welzijn.

De instroom in de niveau 4 welzijnsopleidingen laat groei zien, in tegenstelling tot niveau 3. Dat meer studenten kiezen voor een opleiding op een hoger niveau kan worden verklaard door de steeds hogere eisen aan het opleidingsniveau van medewerkers in de sector. Bijvoorbeeld binnen de kinderopvang stelt de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang hogere eisen aan de deskundigheid van medewerkers.

Bij de zorgopleidingen zien we een verdere daling van de instroom in de opleiding Verzorgende. De instroom in de opleiding Helpende stijgt daarentegen al jaren gestaag. Mogelijk kan de groeiende groep helpenden een oplossing bieden voor de dalende instroom in de opleiding Verzorgende. Enerzijds door in te zetten op scholing, door bijvoorbeeld de onderwijsmodule Helpende Plus. Anderzijds door met behulp van taakdifferentiatie meer werkzaamheden door helpenden te laten uitvoeren. Aandacht voor de instroom in de opleiding Verzorgende blijft belangrijk, gezien de dalende instroom in de mbo-opleiding Verpleegkunde.

In het studiejaar 2020/2021 lijkt er meer animo voor de mbo-opleiding Verpleegkunde te zijn. Mogelijk is dit een gevolg van

de toegenomen aandacht voor de sector en de verminderde beroepskansen in andere sectoren.

De daling van het aantal instromers in de zorgopleidingen is alleen zichtbaar voor de BOL-opleiding. In de BBL-opleidingen is juist groei te zien. Er lijkt, mede door het toenemende aantal zij-instromers, meer belangstelling te zijn voor leren in de praktijk. Deze ontwikkeling wordt door werkgevers aangemoedigd, omdat studenten dan eerder in de praktijk aan de slag kunnen.

Gediplomeerden mbo

Observaties over Noord-Brabant:

- Binnen de mbo-zorgopleidingen steeg alleen het aantal diploma's Helpende in 2019.
- De overige mbo-zorgopleidingen kenden een daling in het aantal gediplomeerden.
- Binnen de welzijnsopleidingen is in 2019 een grote groei te zien in het aantal gediplomeerden (met name in Pedagogische Werk (4) en Sociaal Werk (4)).

Het aantal gediplomeerden voor de opleiding Helpende blijft waarschijnlijk toenemen, gezien de stijgende instroom in de afgelopen jaren. Bij de mbo-opleidingen Verzorgende en Verpleegkunde zien we een daling in het aantal gediplomeerden. De stijgende instroom in de mbo-opleiding Verpleegkunde en dus een verwachte toename in het aantal gediplomeerden de komende jaren is waarschijnlijk onvoldoende om de tekorten op de arbeidsmarkt op te lossen. De groei in het aantal gediplomeerden Pedagogisch Werk (4) is gunstig, gezien de grotere vraag naar hoger opgeleide medewerkers binnen de kinderopvang.

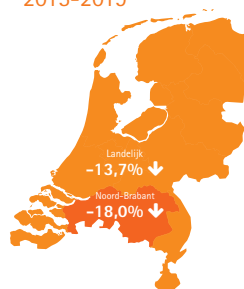
Instroom mbo 2015-2019

De instroom in de mbo-opleidingen op niveau 3 daalt

Zowel landelijk als in Noord-Brabant nam het totaal aantal instromers in de zorg- en welzijns-opleidingen op mbo-niveau toe. Het aantal instromers in de welzijnsopleidingen steeg in Noord-Brabant aanzienlijk harder dan landelijk, maar bleef bij de zorgopleidingen iets achter.

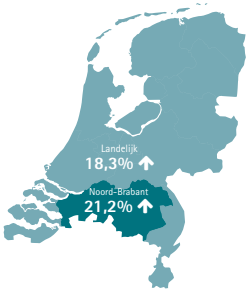
Gediplomeerden mbo 2015-2019

Het aantal mbo-gediplomeerden toont het afgelopen jaar een voorzichtige stijging

Het aantal gediplomeerden binnen de zorg- en welzijns-opleidingen nam, ten opzichte van 2015, zowel landelijk als in Noord-Brabant af. Het laatste jaar zien we in Noord-Brabant weer een voorzichtige stijging, terwijl landelijk de daling verder doorzet.

Instroom hbo 2015-2019

Aantal instromers in hbo-zorgopleidingen groeide verder

Zowel landelijk als in Noord-Brabant nam het totaal aantal instromers in de zorg- en welzijnsopleidingen op hbo-niveau toe. Net als in het mbo, is er in Noord-Brabant een sterkere stijging van het aantal instromers in de hbo-welzijnsopleidingen dan landelijk.

Gediplomeerden hbo 2014-2018

Het aantal gediplomeerden voor hbo-zorgopleidingen was afgelopen jaar het hoogst in 5 jaar

We constateren een gelijke ontwikkeling van het aantal gediplomeerden in Nederland en in Noord-Brabant. Het aantal gediplomeerden voor de hbo-zorgopleidingen stijgt, terwijl dat voor de sociale opleidingen daalt. Landelijk is die daling zelfs sterker.

	Instroom hbo				Gediplomeerden hbo					
	2015	2018	2019	2015-2019	2018-2019	2014	2017	2018	2014-2018	2017-2018
Gezondheidszorg										
Verpleegkunde (bachelor)	994	1.236	1.296	30,4% ↑	4,9% ↑	455	765	791	73,8% ↑	3,4% ↑
Fysiotherapie (bachelor)	405	669	641	58,3% ↑	-4,2% ↓	296	226	207	-30,1% ↓	-8,4% ↓
Advanced Nursing Practice (master)	24	44	56	133,3% ↑	27,3% ↑	26	21	42	61,5% ↑	100,0% ↑
Totaal gezondheidszorg	1.423	1.949	1.993	40,1% ↑	2,3% ↑	777	1.012	1.040	33,8% ↑	2,8% ↑
Sociale studies										
Pedagogiek (bachelor)	537	521	534	-0,6% ↓	2,5% ↑	283	401	397	40,3% ↑	-1,0% ↓
Social Work (bachelor)	1.065	1.091	1.009	-5,3% ↓	-7,5% ↓	828	816	672	-18,8% ↓	-17,6% ↓
Toegepaste Psychologie (bachelor)	298	391	509	70,8% ↑	30,2% ↑	177	164	197	11,3% ↑	20,1% ↑
Pedagogiek (master)	30	13	18	-40,0% ↓	38,5% ↑	17	19	12	-29,4% ↓	-36,8% ↓
Totaal sociale studies	1.930	2.016	2.070	7,3% ↑	2,7% ↑	1.305	1.400	1.278	-2,1% ↓	-8,7% ↓
Totaal	3.353	3.965	4.063	21,2% ↑	2,5% ↑	2.082	2.412	2.318	11,3% ↑	-3,9% ↓

Instroom hbo

Observaties over Noord-Brabant:

- Het aantal instromers in de opleiding Social Work is zowel ten opzichte van 2015 als 2018 gedaald.
- De opwaartse trend in de instroom in de hbo-opleiding Verpleegkunde zet door.

De stijgende instroom in de opleiding Verpleegkunde begon al eerder, door het loslaten van de numerus fixus en het gunstige arbeidsmarktperspectief. De verwachting is dat de groei van de hbo-opleiding Verpleegkunde ook in studiejaar 2020/2021 doorzet. Dit is te zien in het aantal (voorlopige) aanmeldingen, dat fors is toegenomen in vergelijking met vorig jaar. Voor de voltijdstudenten is de toename 5 procent en voor de duale variant 9 procent. Wellicht is dit een gevolg van de aandacht voor het beroep in de coronacrisis of een bredere ontwikkeling, namelijk de keuze voor een beroep met maatschappelijke impact. Deze groei is minder terug te zien in de andere hbo-opleidingen binnen de gezondheidszorg.

Voor de hbo-zorgopleidingen geldt, net als bij het mbo, een toenemende interesse voor leren in de praktijk. De duale en de voltijdopleiding laten groei zien, in tegenstelling tot de deeltijdvariant.

Gediplomeerden hbo

Observaties over Noord-Brabant:

- Het afgelopen jaar daalde het totaal aantal hbo-gediplomeerden.
- Het aantal gediplomeerden in de hbo-zorgopleidingen steeg en was de afgelopen vijf jaar nooit zo hoog als in 2018 (door een stijging bij hbo-Verpleegkunde en Advanced Nursing Practice).
- Het aantal gediplomeerden in de sociale opleidingen daalde ten opzichte van 2014 en 2017.
- Binnen de sociale opleidingen liet alleen de studie Toegepaste Psychologie groei zien in het aantal gediplomeerden.

De stijging in het aantal diploma's hbo-Verpleegkunde en Advanced Nursing Practice is gunstig voor de met tekorten kampende sector. Omdat de instroom in deze opleidingen in afgelopen jaren is toegenomen, blijft het aantal gediplomeerden dat de arbeidsmarkt betreedt voorlopig stijgen.

We benadrukken dat werkgevers én onderwijsinstellingen een belangrijke taak hebben bij het vasthouden van leerlingen, vooral in het aanbieden van inhoudelijk goede stages met intensieve begeleiding.

Onderzoek i.o.v. Avans Hogeschool onder (oud-) studenten hbo-Verpleegkunde laat zien dat 37% van de oud-studenten geen goede ervaring had met de laatste stage, in de begeleiding én de geboden uitdaging. Van de studenten twijfelt 23% of ze na diplomering in de zorg gaan werken. Dit betekent dat we moeten blijven onderzoeken of studenten ook daadwerkelijk het werkveld betreden.

Weten hoeveel gediplomeerden er daadwerkelijk in een sector gaan werken? Kijk op transvorm.arbeidsmarktinbeeld.nl.

De interesse in de Associate degree opleidingen groeit. Behoeftte aan meer informatie over de ontwikkelingen bij de Associate degree opleidingen? Kijk op transvorm.arbeidsmarktinbeeld.nl/artikel-onderwijsontwikkelingen-mbo-en-hbo

Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt

Voor een evenwichtige arbeidsmarkt is het cruciaal dat het aanbod vanuit het onderwijs aansluit op de vraag op de arbeidsmarkt. Dat is in de praktijk niet altijd zo. Met de nodige voorzichtigheid hebben wij per opleiding arbeidsmarktprognoses geformuleerd. We baseren deze op de hiervoor beschreven ontwikkelingen binnen het onderwijs, de meeste gehanteerde prognoses voor de arbeidsmarkt (o.a. ROA, UWV en Studiegids) en onze eigen kennis. De huidige ontwikkelingen rondom corona zijn hier nog niet in meegenomen.

Opleiding	Mate van aansluiting
Pedagogiek (master) Pedagogisch Werk (3)	Geen tekorten op arbeidsmarkt i.c.m. dalend aanbod vanuit onderwijs.
Fysiotherapie (bachelor) Toegepaste Psychologie	Tekorten op arbeidsmarkt i.c.m. groeiend aanbod vanuit onderwijs. Naar verwachting voldoende aanbod om de spanning op de arbeidsmarkt op te lossen.
Helpende Advanced Nursing Practice (master) Maatschappelijke Zorg (4)	Tekorten op arbeidsmarkt i.c.m. groeiend aanbod vanuit onderwijs. Naar verwachting voldoende aanbod om de spanning op de arbeidsmarkt slechts te verlichten.
Verpleegkundige (4) Pedagogisch Werk (4) Verpleegkunde (bachelor)	Grote tekorten op arbeidsmarkt i.c.m. groeiend aanbod vanuit onderwijs, maar onvoldoende om spanning op de arbeidsmarkt op te lossen.
Verzorgende (3) Doktersassistent (4) Social Work (bachelor)	Tekorten op de arbeidsmarkt i.c.m. dalend aanbod vanuit onderwijs.
Sociaal Werk (4) Pedagogiek (bachelor)	Geen tekorten op de arbeidsmarkt i.c.m. stijgend aanbod vanuit onderwijs.
Maatschappelijke Zorg (3)	Zowel arbeidsmarktprognoses als onderwijsontwikkelingen zijn tegenstrijdig en lastig te interpreteren.

N.B. Opleiding Zorghulp / Assistent Dienstverlening en Zorg (1) geen oordeel vanwege onvoldoende informatie

Wat opvalt:

- Vooral bij de mbo-opleidingen Verzorgende en Doktersassistent en de hbo-opleiding Social Work daalt de instroom, terwijl op de arbeidsmarkt tekorten zijn voor deze functies.
- Bij zowel de mbo- als hbo-opleiding Verpleegkunde en de opleiding Pedagogisch Medewerker (4) stijgen de studenten-aantallen, maar niet hard genoeg om de tekorten volledig in te lopen.
- Bij de opleiding Helpende, Advanced Nursing Practice (master) en Maatschappelijke Zorg (4) stijgt de instroom, maar waarschijnlijk slechts voldoende om de spanning op de arbeidsmarkt te verlichten.

Conclusie

Gezien de stijgende vraag naar zorgpersoneel blijft een extra opleidingsinspanning voor de zorgopleidingen op mbo- en hbo-niveau van belang. Dit geldt ook voor de welzijnsopleidingen op niveau 4 en de Social Work bachelor. Mogelijk kan de positieve aandacht voor de beroepen in de coronacrisis hieraan bijdragen. Beroepen in de zorg blijven volgens UWV het meest kansrijk. Ombuiggesprekken en omscholingstrajecten kunnen een oplossing bieden voor werklozen in sectoren die zwaar zijn geraakt door de coronacrisis. Daarnaast kunnen ze, op termijn, bijdragen aan de onvervulde vraag op de arbeidsmarkt in zorg en welzijn.

We kunnen de toekomstige arbeidsmarkt echter niet alleen beoordelen op basis van cijfers. Naast extra opleidingsinspanningen blijven voldoende en uitdagende stages met inhoudelijk goede begeleiding van belang, zodat studenten ook daadwerkelijk het werkveld betreden. Ook aandacht voor onboarding en behoud van medewerkers blijft cruciaal om de personele knelpunten op te kunnen lossen.

Tot slot

Met actuele arbeidsmarktinformatie wil Transvorm een bijdrage leveren aan een goed functionerende arbeidsmarkt in de sector zorg en welzijn in Noord-Brabant.

Aanvullende informatie over de thema's uit dit rapport vindt u op de website transvorm.arbeidsmarktbeeld.nl. Daar staan ook de meest actuele cijfers over andere arbeidsmarkt-gerelateerde thema's. Ook plaatsen we regelmatig thema-artikelen, waarin trends en ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt in zorg en welzijn worden geïdentificeerd en geduid.

Transvorm

Postbus 4275
5004 JG Tilburg

T 088 144 40 00

E info@transvorm.org

I www.transvorm.org

Bron: Duo 2020 en Vereniging Hogescholen 2020, bewerkt door Transvorm